

MALMÖ KOMMUN
Malmö stad
205 80 Malmö

2023-11-13
1 (19)
Dnr- SI 2023:5499

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Fridhemsskolan
i Malmö kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Fridhemsskolan* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Fridhemsskolan* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärare behöver under ledning av rektorn utveckla metoder för att regelbundet involvera eleverna i planering och utvärdering av undervisningen där elevernas synpunkter påverkar undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **14 maj 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se , eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:5499) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Fridhemsskolan* leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömning är följande: Granskningen visar att rektorn genom ett aktivt och medvetet arbete med uppföljning och analys har en god

kännedom om skolans resultat, undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar. Vidare visar granskningen att rektorns analys ligger till grund för utvecklingsåtgärder. Därtill visar granskningen att det bedrivs ett aktivt jämställdhetsarbete på skolan som leds och styrs av rektorn. Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskap- och värdegrundsuppdrag på ett tydligt och sammanhållet sätt. Skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn genom ett aktivt och medvetet arbete med uppföljning och analys har en god kännedom om skolans resultat, undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn samt av inkommen dokumentation framgår att rektorn tillsammans med skolans personal, i flera olika konstellationer och på olika sätt, systematiskt och kontinuerligt följer upp och analyserar skolans resultat, värdegrundsarbete, undervisningen genomförande och lärarnas förutsättningar. I arbetet ingår att rektorn regelbundet utvärderar och följer upp skolans kvalitetsrapport och skolans åtagandeplan. Uppföljning av resultat genomförs bland annat genom data från skolans lärplattform, regelbundna dialoger mellan ledning och medarbetare samt medarbetarsamtal. Ytterligare ett sätt är de analysmöten som äger rum var sjätte vecka för respektive klass. Inför ett analysmöte förbereder undervisande lärare ett underlag där elevernas utveckling och kunskapsresultat finns beskrivna liksom elevernas behov kopplat till ledning och stimulans. Under analysmötena samtalar rektorn och undervisande lärare om vilka mönster som går att identifiera på klassnivå och vad dessa kan bero på, skillnader mellan pojkar och flickor samt vilka utmaningar som finns. Under analysmötet beslutas nya mål och vad som behöver förändras i förutsättningar och undervisning för att nå de uppsatta målen. Vid nästkommande analysmöte följer rektorn upp hur arbetet med de bestämda målen har gått och vilken progression som går att identifiera, för att därefter sätta upp nya mål gemensamt. Det framgår att rektorn följer upp undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar kontinuerligt genom lektionsobservationer, formella möten och genom att vara närvarande och synlig i verksamheten, men även via elevhälsans representanter som genomför samtal, insatser och observationer. Likaså informerar skolans förstelärare rektorn om undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar regelbundet. Vidare framgår att rektorn tillsammans med skolans elevhälsa följer upp hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen genom analys av enkäter, exempelvis kommunens övergripande enkät, Skolinspektionens enkät och skolans egen enkät samt genom kränkingsanmälningar. Rektorn har i sin analys bland annat identifierat att normer och värden behöver utvecklas med fokus på

att stärka allas lika värde. Bakgrunden är att när skolan läsåret 2022/2023 undersökte området identifierades styrkor och utmaningar, vilket rektorn därigenom såg behov av att fortsätta att utveckla. Rektorn såg att skolan behövde fortsätta att stärka sitt arbete kring normer och värden genom att fördjupa sina kunskaper kopplat till exempel diskrimineringsgrunderna. Rektorn har även identifierat att skolan behöver utveckla metoder för att minska skillnaden mellan pojkars och flickors skolresultat samt att utvecklas likvärdighet i bedömning gällande pojkar och flickors studieresultat och betygsnivåer. Rektorn har sett att pojkarnas resultat generellt är lägre i de flesta ämnena, men framför allt i svenska. Rektorn beskriver att skolan behöver arbeta än mer systematiskt med uppföljning av elevernas resultat och dess bedömning utifrån kön och att genom analys utveckla undervisningen och bedömningen mot än mer likvärdighet.

Rektorns analys ligger till grund för utvecklingsåtgärder. Av intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan och inkommen dokumentation framgår att skolan har två prioriterade områden *Normer och värden* och *Bedömning*. Inom det prioriterade området *Normer och värden* har rektorn tillsammans med skolans personal upprättat ett årshjul för normer och värden utifrån skolans åtagandeplan 2023/2024. Rektorn har även beslutat om att styra vissa av elevhälsans resurser till en specifik klass med syfte att stärka elevgruppens sammanhållning. Därtill har rektorn efter behov styrt resurser och insatser till en klass och vidtagit åtgärder i form av handledning till berörda lärare, vilket har lett till att klassrumsklimatet har förändrats i positiv riktning. Lärare har utvecklat sin undervisningskvalitet samt blivit stärkta i sitt ledarskap. Likaså har rektorn gett förstelärare i uppdrag att hålla workshop kring bland annat sexuell läggning. Gällande att utveckla metoder för att minska skillnaden mellan pojkars och flickors resultat samt att utvecklas likvärdighet i bedömning gällande pojkar och flickors studieresultat och betygsnivåer har rektorn utvecklat analysmötets struktur. Fokus mötet är vilka mönster som går att urskilja på gruppnivå kopplat till kön, vad som kan vara bakomliggande orsaker och vad som behöver förändras i undervisningen. Det genomförs även regelbundna samtal om likvärdighet i bedömning i personalgruppen som rektorn deltar i. I arbetet tar rektorn stöd av representanter för Grundskoleförvaltningen i arbetet med att utveckla både analysarbetet och metoder i undervisningen.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det bedrivs ett aktivt jämställdhetsarbete på skolan som leds och styrs av rektorn. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att

rektorn skapar sig en bred bild av hur pojkar och flickor bemöts i undervisningen. Rektorn tar även reda på hur undervisningen bedrivs utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Detta görs genom underlag som består av enkäter, lektionsobservationer samt olika möten. Rektorn leder och styr bland annat jämställdhetsarbetet genom att skolans kurator och en av skolans fritidspedagoger genomför värdegrundsarbete enligt ett årshjul med fokus på kön och genus i årskurs 4. Genom skolans referensgrupp *Normer och värden* genomför rektorn regelbundet en elevenkät med frågor berör jämställdhet. Rektorn har tillsammans med lärare och elevhälsan identifierat att pojkarnas kunskapsresultat generellt är lägre i förhållande till flickornas kunskapsresultat. Utifrån detta leder rektorn diskussioner med lärarkollegiet om hur skillnaderna kan minska så att alla elever får samma förutsättningar i sin utbildning. Rektorn leder till exempel samtal om lektionernas innehåll och vilka undervisningsformer som bedrivs utifrån ett könsperspektiv. Som en stödåtgärd har rektorn samarbete med förvaltningens kapacitetstödare som hjälper rektorn och personalen med strategier för att minska glappet mellan pojkars och flickors resultat. Detta ska leda till en ökad medvetenhet hos skolans personal kopplat till uppföljning av resultat, progression och lärande. Ytterligare en åtgärd som rektorn har vidtagit då pojkar har lägre resultat inom ämnet svenska är att en klass deltar i ett forskningsprojekt tillsammans med ett universitet för att främja pojkars läsning. Rektorn styr även jämställdhetsarbetet genom att aktivt avsätta tid till lärarna för att de ska kunna göra medvetna val av läromedel samt genom att skolbibliotekarien har en viktig uttalad roll vid inköp av ny litteratur. Detta i syfte att alla elever ska kunna spegla sig i litteraturen. Vidare framgår av intervjuer med rektorn och lärarna att lärarna medvetet har med jämställdhetsperspektivet i sina planeringar. Exempelvis presenterar lärare i sin undervisning personer som skiljer sig från normen inom ämnet musik. Lärarna har en styrd klassrumsplacering och strategier för att fördela elevers talutrymme utifrån ett könsperspektiv. Eleverna beskriver att det inte spelar någon roll vilket kön man har på skolan i undervisningen men att pojkar kan få mer tillsägelser i förhållande till flickor vid vissa tillfällen, trots att situationerna kan vara snarlika. Vidare berättar elever att skolan arbetar med jämställdhet inom skolans värdegrundsarbete och i skolans ämnen genom till exempel val av böcker. Skolinspektionens enkät från vårterminen 2023 visar att undervisande lärare på Fridhemsskolan skattar sig lägre på området *jämställdhet* än samtliga medverkande skolenheter i riket, vilket lärare förklarar kan bero på att skolan inte tidigare arbetade lika systematiskt med området men med ökad kunskap och medvetenhet finns en insikt att det kvarstår mer att göra inom området jämställdhet.

Granskningen visar att rektorn på ett tydligt och sammanhållet sätt leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskap- och värdegrundsuppdrag. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det finns en tydlig organisation som gynnar samverkan mellan olika professioner. Genom ett bestämt kalendarium samt tydliga kommunikationsvägar ges goda förutsättningar för samverkan. Det finns avsatt tid för att utbyta information och ha dialog mellan rektorn och lärare och personal sinsemellan. Utifrån skolans prioriterade områden berättar lärarna att det finns förutsättningar för kollegialt lärande i form av gemensam avsatt tid och forum. Rektorn försäkrar sig om att de åtagande som skolan arbetar med genomförs genom att delta i lärarnas gemensamma forum, göra korta besök i verksamheten, via medarbetarsamtal och genom elevhälsan samt data som hen tar del av. Exempelvis har rektorn tillsammans med lärarna beslutat om en tydliggörande lektionsstruktur som ska genomsyra all undervisning. Detta för att öka en likvärdighet i undervisningssituationer och igenkänning oberoende vilken lärare som undervisar elevgruppen. Lektionsstrukturen har nyligen reviderats av rektorn och lärare. Ytterligare sätt som rektorn använder för att försäkra sig om att det kollegiala lärandet ger avtryck på undervisningen och elevernas lärande är genom skolans specialpedagoger som genomför lektionsobservationer som återkopplas till rektorn. Därtill har skolans förstelärare tydliga roller och mandat och leder det prioriterade området *Bedömning* i samråd med rektorn.

Skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. I intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framkommer att det finns en läsårsbok där skolans rutiner såsom anmälan om särskilt stöd, kränkingsanmälningar och frånvarohantering tydligt beskrivs. Likaså genomförs en genomgång av skolans rutiner vid terminsstart samt att tid avsätts för genomläsning av skolans olika planer. Om en lärare är obehörig i ett ämne finns det uttalat från rektorn vem som ska stödja läraren vid till exempel bedömning och betygsättning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområde finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömning är följande: Granskningen visar att undervisningen är målfokuserad, välstrukturerad och varierad samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas för att alla elever ska stimuleras och utmanas, oavsett var de befinner sig i sin utveckling. I undervisningen ingår naturliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Vidare visar granskningen att undervisningen innehåller moment där eleverna får möjlighet att reflektera kring uppgifter och sitt lärande och därmed ges möjlighet att ta ansvar över det egna lärandet. Däremot visar granskningen att eleverna enbart i vissa avseende ges möjlighet att planera och utvärdera undervisningen och att det inte heller görs systematiskt.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Av samtliga intervjuer och observationer framgår att undervisningen består av olika typer av aktiviteter och uppgifter. I undervisningen möter eleverna en variation av arbetssätt och arbetsformer som till exempel lärarledd genomgång, filmvisning med efterföljande reflektion, enskilt arbete i böcker samt via datorprogram, arbete i par och grupp samt samtal i helklass. Det framgår att lärarna har en medvetenhet i hur de planerar undervisningen med aktiviteter utifrån gruppens förutsättningar och behov. Av samtliga intervjuer och observationer framgår att eleverna ges ett aktivt lärarstöd så att eleverna förstår, kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang. Elever och lärare beskriver att lärarna ger förtydligande instruktioner, både på grupp- och individnivå, genom att till exempel förklara på ett annat sätt. Lärarna cirkulerar i klassrummet, stämmer av med eleverna om de förstått skoluppgiften och ställer fördjupade frågor. Eleverna beskriver också att de har olika strategier för att påkalla lärarens uppmärksamhet genom till exempel färgkodade burkar som visar om eleverna behöver hjälp eller inte. Vidare berättar eleverna att om de behöver hjälp så får de stöd och om eleverna inte förstår ber de läraren att förklara en gång till. Dessa förklaringar kan både ske individuellt men även i mindre grupp och helklass.

Undervisningen är välstrukturerad och målfokuserad. Skolan har en gemensam lektionsstruktur som genomsyrar all undervisning vilket bidrar till att undervisningen är mycket välstrukturerad och målfokuserad. Av samtliga intervjuer och observationer framgår att den gemensamma lektionsstrukturen är välkänd för eleverna och att syftet med lektionens moment tydliggörs genom till exempel text och bildstöd. Exempelvis beskriver lärare under lektionsobservationer målet med dagens lektion, vad lektionen ska innehålla och hur eleverna ska arbeta. Eleverna beskriver att de vet vad de ska lära sig i skolan och varför genom att lärarna bland annat presenterar mål för lektionerna.

Stimulans och utmaningar

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas för att alla elever ska stimuleras och utmanas, oavsett var de befinner sig i sin utveckling. I samtliga intervjuer framkommer att lärarna anpassar undervisningen utifrån aktuell elevgrupp genom att använda metoder och strategier som möjliggör individanpassningar. Exempelvis använder lärarna olika svårighetsgrad på litteratur beroende på elev, nivåanpassade matematik- och språkböcker samt individanpassade program på elevernas lärverktyg. Lärarna använder även strategier vid gruppindelning och arbete vid lektionsstationer för att individanpassa undervisningen så att eleverna får lära av varandra utifrån till exempel problemlösning och resonerande uppgifter. Elevhälsan och rektorn beskriver att de pratar om såväl elever som har svårt att klara målen liksom elever som behöver utmaningar under klassanalyser och utifrån det vilka åtgärder som behöver vidtas, både på individnivå men även gruppnivå. Av inkommen dokumentation framgår att rektorn identifierat att det är en utmaning att ge högpresterande elever rätt utmaningar och undervisningsmaterial vilket har lett till att skolan arbetar med att utveckla metoder för att stimulera de högpresterande eleverna. Rektorn har tagit stöd av Specialpedagogiska skolmyndigheten i arbetet och även tagit hjälp av kompetens på en närliggande högstadieskola och gymnasieskola.

I undervisningen ingår naturliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Av intervjuer med elever och lärare framgår att lärarna använder olika metoder för att stärka elevernas motivation utifrån att de känner sina elever väl. Exempelvis motiverar lärarna eleverna till skolarbete genom extra rörelsepauser som ger mer energi, varierade arbetssätt i undervisningen och genom att ge tips på hur uppgifter kan lösas. Lärare använder även humor som inslag i undervisningen för att visa att vuxna kan göra fel och således bjuda på sig själv i syfte att stärka eleverna. Genom att uppmärksamma de frågor som elever har samt att använda elevernas verklighet och vardag arbetar lärarna för att skapa motivation att lära och stärka elevernas tilltro till sin egen förmåga. På flertalet av lektionsobservationerna framgår

att lärarna stärker elevernas självförtroende genom kommentarer som *"vilken bra gissning, ni är som levande uppslagsböcker, vilka kloka barn som kan så mycket"* och *"vad bra att nu nämnde det"*.

Delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att undervisningen innehåller övningar och frågor där eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar samt att det finns ett utrymme för eleverna att reflektera över sitt eget lärande. Av intervjuer med lärare och elever samt av lektionsobservationer framgår att undervisningen innehåller moment och frågor där eleverna får möjlighet att reflektera utan givet svar. Exempelvis berättar lärare att eleverna öppna frågor att reflektera kring själv och därefter samtala i par och helgrupp för att därigenom få olika perspektiv på en frågeställning. Enligt lärare använder de metoden *enskilt- par – alla* mycket i undervisningen då denna metod synliggör elevernas olika tankar.

Det framgår att eleverna i undervisningen ges strategier för sitt eget lärande. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att lärarna presenterar olika strategier för lärande och genomför utvärderingar av strategier tillsammans med eleverna. Utvärdering görs genom reflekterande samtal, i grupp och enskilt. Lärarna frågar till exempel bland annat eleverna vilka metoder och strategier eleverna tycker är bäst. Lärarna beskriver även att eleverna inför utvecklingssamtal exempelvis får skatta hur de lär sig bäst med stöd av en checklista.

Eleverna ges vissa möjligheter att utvärdera undervisningen men att elevernas delaktighet i planeringen är begränsad. Det framgår av intervjuer med elevhälsan, elever och rektorn att fler lärare systematiskt behöver göra eleverna mer delaktiga i utvärdering av undervisningen samt att elevernas synpunkter behöver påverka planering och utformning av skolarbetet. Det framgår av elevhälsans intervju att det är individuellt från lärare till lärare i vilken omfattning eleverna får utvärdera undervisningen och hur eleverna åsikter efterfrågas. Eleverna säger att det varierar hur ofta de får möjlighet att utvärdera och planera undervisningen och att deras åsikter sällan påverkar kommande arbetsområde i undervisningen. Av intervju med lärare framgår att lärarna ställer frågor med viss regelbundenhet om något varit mindre bra och om något kan bli bättre i undervisningen. Detta genomförs genom diskussioner i par eller genom att eleverna får visa tumme upp, tumme sidled och tumme ner. Därutöver ger lärare enstaka exempel på hur lärare låter eleverna utvärdera undervisningens innehåll och hur den utvärderingen påverkar kommande undervisningen. Vidare framgår att lärarna ser ett behov av att de behöver

medvetandegöra eleverna när de faktiskt är med och påverkar undervisningen, vilket även rektorn beskriver.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärare behöver under ledning av rektorn utveckla metoder för att regelbundet involvera eleverna i planering och utvärdering av undervisningen där elevernas synpunkter påverkar undervisningen.

Granskningen visar att det finns lärare som utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna och att elevernas synpunkter till viss del påverkar det kommande skolarbetet men att det inte görs systematiskt. Därmed finns en risk att eleverna inte ges reellt inflytande på undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll i samtliga ämnen.

Av 4 kap. 9 § skollagen framgår att elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Av läroplanen framgår att de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Det framgår vidare att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt ska tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att se till att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.¹

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna och övrig personal på skolan gemensamt diskuterar vad eleverna kan ha inflytande över genom utvärdering och planering av undervisningen. I detta ingår att komma fram till

¹ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar.

arbetssätt som gör det tydligt för eleverna att de har möjlighet till inflytande och dessutom stimulera elevernas vilja att utöva detta inflytande. Genom ett aktivt arbete kan skolan även utveckla arbetsformer för hur resultatet av elevernas utvärdering ska tas tillvara och hur undervisningen kan förändras utifrån elevernas synpunkter. Motsvarande arbetssätt behöver även utvecklas vad gäller elevernas medverkan i planeringen av undervisningen och dessutom behöver skolans personal under ledning av rektorn föra diskussioner om hur elevernas intresse för detta kan stimuleras. Rektorn kan även med fördel låta lärare som kommit längre i arbetet med elevers utvärdering och planering av undervisningen dela med sig av framgångsrika arbetssätt till andra lärargrupper. Utifrån ett gemensamt synsätt på hur detta arbete ska gå till bör rektorn även följa upp och säkerställa att eleverna ges ett reellt inflytande genom att de både ges möjlighet till och stimuleras att inta en aktiv roll i utvärdering och planering av undervisningen. Metoder för planering och utvärdering av undervisningen med eleverna kan med fördel integreras med skolan tydliggörande lektionsstruktur. Skolinspektionens tematiska granskning visar att lärare som lyckas ge eleverna reellt inflytande involverar eleverna redan tidigt i sin planering och de låter även eleverna kontinuerligt utvärdera hur arbetet fortlöper. Utvärdering är särskilt viktigt om undervisningen inte fungerar, så att läraren har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförts med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Skolinspektionens erfarenheter är att lärare som kontinuerligt låter eleverna utvärdera hur arbetet fortlöper lyckas bättre med att få eleverna att uppleva att de har inflytande.²

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

² Skolinspektionen (2018): Tematisk kvalitetsgranskning. Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen. Skolverket (2015) Delaktighet för lärandet

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömning är följande: Granskningen visar att det finns ett samlat arbete med att skapa studiero och där eleverna ges möjlighet att ta ansvar. Därtill visar granskningen att rektorn och personalen medvetet arbetar med att skapa trygghet på skolan genom ett främjande och förebyggande arbete och vid behov med ändamålsenliga åtgärder.

Arbete för studiero och lugn miljö

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete med att skapa studiero och som även involverar eleverna. Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att det finns ett gemensamt förhållningssätt och ett främjande arbete för att åstadkomma den studiero som finns på skolan. Det genomförs regelbundna samtal i personalgruppen angående studiero och eleverna har forum där de kan beskriva sin upplevelse av studiero. Exempelvis lyfts studiero i samband med att elevhälsans personalträffar med arbetslagen tre gånger per termin. I detta forum får personalen vägledning och stöd av kollegor och elevhälsans professioner. Eleverna liksom rektorn och representanter för elevhälsan berättar också att det under klass- och elevråd finns en tydlig dagordning där studiero ingår och att samtal genomförs i de olika råden om vilka strategier skolan ska använda för att skapa en god arbetsmiljö. Exempel på strategier är att skolan arbetar aktivt med lektionsstruktur, tillgänglig lärmiljö utifrån möblering, kompensatoriska hjälpmedel samt samverkan med vårdnadshavare. Det framgår även att skolans ordningsregler och klassregler är framtagna under medverkan av elever. Likaså framgår det av intervjuer med rektorn och lärare att lärarna inte behöver vidta stora åtgärder för att skapa studiero, men att det finns en tydlig arbetsgång om behov skulle uppstå.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att rektorn och personalen arbetar medvetet med att skapa trygghet på skolan genom ett främjande och förebyggande arbete och vid behov med ändamålsenliga åtgärder. I intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framgår att skolans personal genomför ett främjande arbete som bland annat består av regelbundet värdegrundsarbete, att kurator genomför kompissamtal i årskurs 3. Därutöver har skolbibliotekarien, i förebyggande syfte, samtal i klasser om sociala

medier eftersom skolan vet att saker kan hända på fritiden som påverkar eleverna i skolan. På raster finns rastvärdar, vuxna som lyssnar och finns nära om behov uppstår samt styrda rastaktiviteter som är anpassade utifrån alla åldrar. Anledning till att styrda rastaktiviteter erbjuds är att elever som ibland kan ha svårt att komma på egna idéer ska ha en meningsfull och aktiv rast. Av intervjuerna framgår även att skolan har ett systematiskt arbete för att regelbundet kartlägga elevernas upplevelse av trygghet. Rektorn och personalen skapar sig en tydlig bild av tryggheten på skolan genom trivsel- och trygghetsenkäter, utvecklingssamtal, hälsosamtal, klass- och elevråd, observationer och analys av kränkingsanmälningar. Analysarbetet av de samlade underlagen genomförs på olika nivåer inom skolenheten såsom i klass- och elevråd, av elevhälsan och av rektorn. Exempelvis korreleras skolsköterskans underlag från enkäter som görs i samband med hälsosamtal med andra trygghetsenkäter som görs av elevhälsans övriga personal. Samtal om trygghet genomförs på klass- och elevråd och eleverna kan komma med förslag som kan förbättra tryggheten. Vidare framkommer att det genomförs riktade åtgärder utifrån identifierade behov. I vissa klasser arbetar till exempel kuratorn och personal inom fritidshemmet aktivt med trygghet genom värdegrundsfrågor för att stärka ett gott klassrumsklimat. Även skolpsykologen genomför kollaborativa och proaktiva lösningar (CPS) på gruppnivå i en årskurs för att skapa en tryggare klassrumsmiljö. Ytterligare en åtgärd utifrån elevernas upplevelse av trygghet är förändring av utemiljön där elevrådet varit delaktiga i att utforma bollfria zoner, cykelområden och ett lugnt rum för att alla ska ha en givande och trygg rast. Av inkommen dokumentation samt i rektorsintervjun beskrivs att rektorn identifierade att skolan hade få kränkingsanmälningar när hen började sin tjänst och att hen analyserade bakomliggande orsaker. Som ett led i detta arbete har rektorn genomfört ett utvecklingsarbete.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömning är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar betyg, omdömen och resultat på nationella ämnesprov i syfte att identifiera mönster och avvikelser för att säkerställa likvärdighet. Vidare visar granskningen att rektorn ser till att lärarna använder sig av flera olika metoder samt att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och betyg.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar betyg, omdömen och resultat på nationella ämnesprov i syfte att identifiera mönster och avvikelser för att säkerställa likvärdighet. Av intervjuer med rektorn och lärare samt av inkommen dokumentation framgår att rektorn kontinuerligt följer upp och analyserar omdömen och betyg samt eventuella avvikelser. Rektorn använder underlag från huvudmannen, klassernas analysmöte och betygskonferenser för att skapa sig en bild av skolans omdömen och betyg. Det framgår att om rektorn identifierar en avvikelse tar hen en diskussion med undervisande lärare och söker förklaringar utifrån lärarnas bedömningsunderlag. Exempelvis identifierade rektorn att det var många elever som fick C i betyg i en klass i något ämne vilket var en avvikelse från övriga ämnen i klassen. Rektorn tog därefter en diskussion med lärarna för att ta reda på om betygen var satta på korrekta grunder. Rektorn har även analyserat skolans omdömen utifrån omdömenas olika nivåer och identifierat en stor spridning. Rektorn berättar att hen har identifierat att avvikelsen mellan slutbetyg och resultat på nationella prov inom ämnet matematik läsåret 2022/2023 har minskat i jämförelse med läsåret 2021/2022 och att de har påbörjat ett arbete tillsammans med skolans förstelärare där de diskuterar vad resultaten beror på och bakomliggande orsaker.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna använder sig av flera olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och att rektorn lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och betyg. Av intervjuer med lärare, rektorn och av inkommen dokumentation framgår att skolan använder Skolverkets kartläggnings- och bedömningsstöd samt ytterligare kartläggningsmaterial utöver de nationella ämnesproven. Resultatet från kartläggningarna analyseras vid klasskonferenser där mentor, specialpedagog, skolbibliotekarien och rektorn deltar. Därtill finns det styrd tid i skolans kalendarium kopplat till sambedömning, omdömesskrivning och betygssättning för alla lärare och där skolans specialpedagoger finns som stöd. Lärarna berättar också att de har diskussioner gällande bedömningar

kopplat till skolans digitala lärplattform. Vidare framkommer att betygsättande lärare har så kallade betygsprognosmöte innan lärarna skriver omdömen och sätter betyg. Vid dessa möten deltar även specialpedagoger och rektorn. Där ges möjlighet att tillsammans bedöma och kvalitetssäkra omdömen och betyg.

Rektorn har även skapat en tydlig organisation och struktur för rättning och bedömning av nationella ämnesprov. Av intervjuer med lärare och rektorn samt inkommen dokumentation framgår att nationella ämnesprov rättas och bedöms av samtliga lärare och specialpedagoger. Undervisande ämneslärare bedömer och rättar inte sina egna elevers nationella ämnesprov i årskurs 6, för att öka likvärdigheten. Även andra prov, som till exempel uppsatser, är oidentifierade för att ytterligare öka likvärdighet vid bedömning. Det framgår även att samtliga lärare tagit del av förskoleklassens kartläggningsmaterial för att skapa en likvärdig bedömning och kunskap om elevernas progression och utveckling i sin undervisning.

Slutligen framgår att rektorn tillsammans med skolans förstelärare gjort en tydlig plan utifrån implementering av den reviderade läroplanen. Planen har rektorn, förstelärarna och samtliga lärarna arbetat systematiskt med kopplat till värdeord, kunskapskriterier och bedömningar och detta är ett fortsatt pågående arbete under läsåret 2023/2024. Det framgår av granskningen att även om alla lärare har förutsättningar att samverka och kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och betyg så finns det lärare som har färre möjligheter än andra, exempelvis lärare som undervisar i praktisk estetiska ämnen och är ensamma i att undervisa i sitt ämne.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet men vill i detta sammanhang påtala vikten av att rektorn inventerar vilka förutsättningar varje enskild lärare har för att kvalitetssäkra sina bedömningar av omdömen och betyg.

På Skolinspektionens vägnar

X Christina Aro Östgren

X Sandra Andersson

Beslutsfattare

Signerat av: Christina Aro Östgren

Föredragande

Signerat av: Sandra Andersson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Maria Lundin och Kerstin Martinsson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 7 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 3-5 oktober 2023. Besöket genomfördes av utredarna Maria Lundin och Sandra Andersson.

Fridhemsskolan består av årskurs 1-6 samt förskoleklass och fritidshem. Skolan har cirka 360 elever som studerar i årskurs 1-6. Rektorn har varit anställd sedan 1 april 2021.